

Selvitys sote-järjestöleikkauksista johtuvien irtisanomisten vaikutuksista tavoiteltuihin säästöihin

Selvityksessä esitetään arviolaskelma vuosien 2024 - 2027 sote-järjestöjen STEA-avustusleikkausten vaikutuksista sote-järjestöjen henkilöstömäärään.

SOSTEn selvityksiä

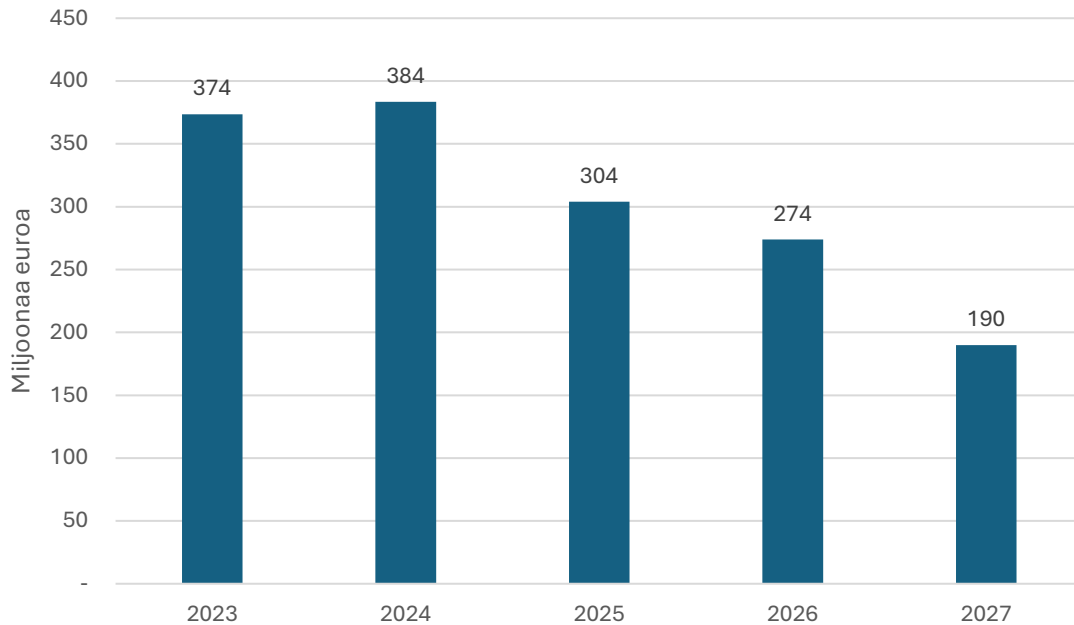
Heta Melartin, pääekonomisti

06/2026

Pääministeri Orpon hallitus on päättänyt leikata sote-järjestöjen STEA-avustuksista yhteensä puolet hallituskautensa aikana. Ensi vuonna avustuksista katoaa kolmannes eli 84 miljoonaa euroa (kuvio 1).

Leikkaukset tulevat osumaan kipeällä tavalla kaikkien sote-järjestöjen tekemään työhön. Keskeisten toimintojen supistamisen ja lakkauttamisen lisäksi järjestöissä on jo jouduttu, ja joudutaan myös irtisanomaan työntekijöitä sekä jättämään täyttämättä avoimia työpaikkoja.

Kuvio 1. Sote-järjestöjen STEA-avustukset 2023–2027 (miljoonaa euroa)

Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus [STEA:n mukaan](#) sote-järjestöissä työskenteli vuonna 2024 STEA-avustuksilla palkattua henkilöstöä yhteensä 5526 henkilötyövuoden verran (kuvio 2). STEAn raportointien, sote-järjestöjen STEA-avustuksilla rahoitetun toiminnan kulurakennetta ja henkilöstömäärää koskevien tietojen perusteella voidaan tietyin oletuksin arvioida sitä, miten avustusleikkaukset vaikuttavat henkilöstön määrään järjestöissä vuoteen 2027 mennessä.

STEA on raportoinut toteutuneet luvut vuosille 2023 ja 2024. Vuoden 2025 osalta laskelmassa on käytetty STEA:lta pyydettyä, suuntaa antavaa ennakkotietoa järjestöjen henkilöstömäärästä.

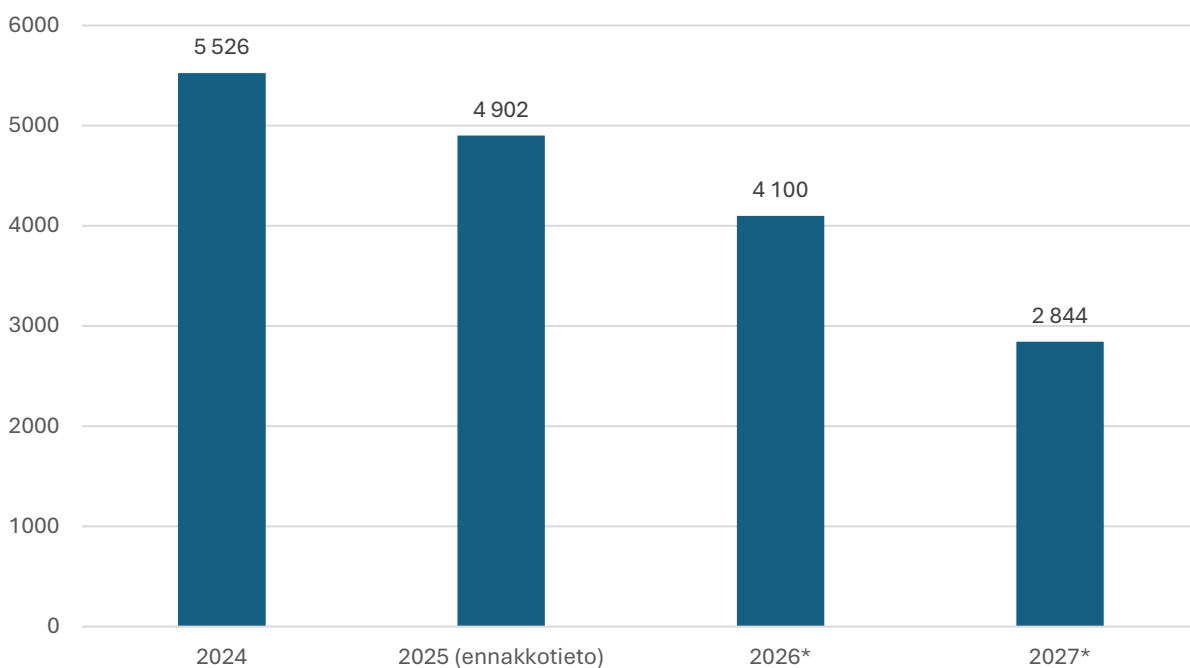
Laskelmassa on oletettu, että kulut henkilötyövuotta kohden pysyvät vuosina 2025–2027 vuosien 2023 ja 2024 keskiarvotasolla. Vuoden 2025 osalta on käytetty toteutunutta henkilötyövuosien määrää, jonka perusteella on arvioitu henkilöstökulujen taso kyseisenä vuonna. Henkilöstökulujen osuus STEA-rahoituksesta on vuosina 2026 ja 2027 oletettu vuosien 2023–2025 keskiarvotasolle.¹

¹ Menetelmä perustuu kustannusrakenteeseen eikä suoraan havaittuun henkilövähennykseen. Vaihtoehtoisesti vaikutuksia olisi mahdollista arvioida myös ns. joustomallilla, jossa henkilötyövuosien muutosta tarkastellaan

Näin arvioituna henkilöstön määrä sote-järjestöissä voisi vuoteen 2027 mennessä laskea lähes 2700 henkilötyövuodella, siis lähes puolittua vuoden 2024 tasosta. Pelkästään vuoden 2027 aikana henkilöstö voisi vähentyä jopa noin 1260 henkilötyövuodella.

Kaikkia vähennyksiä ei välttämättä toteutettaisi irtisanomisina, vaan vaikutukset näkyisivät todennäköisesti myös määräaikaisten työsuhteiden jatkamatta jättämisinä, rekrytointien jäädyttämisinä ja eläköitymisten korvaamatta jättämisinä.

Kuvio 2. STEA-avustuksilla järjestöissä työskentelevät työntekijät vuonna 2024–2025 ja arvio vuosille 2026–2027 (henkilötyövuotta)

*SOSTEn arvio

Henkilöstövähennysten kustannukset voivat syödä tavoitelluista säästöistä yli kolmanneksen

Sote-järjestöjen henkilöstövähennykset heikentävät myös julkista taloutta menetettyjen verotulojen ja kasvavien etuusmenojen kautta. Tätä kustannusta voidaan arvioida eri menetelmillä.

Valtiovarainministeriö on vuonna 2023 [arvioinut](#) yhden lisätyöllisen vaikutuksen julkiseen talouteen olevan vuositasolla 26 200 euroa². Tällä arviolla vuosien 2024–2027 aikana

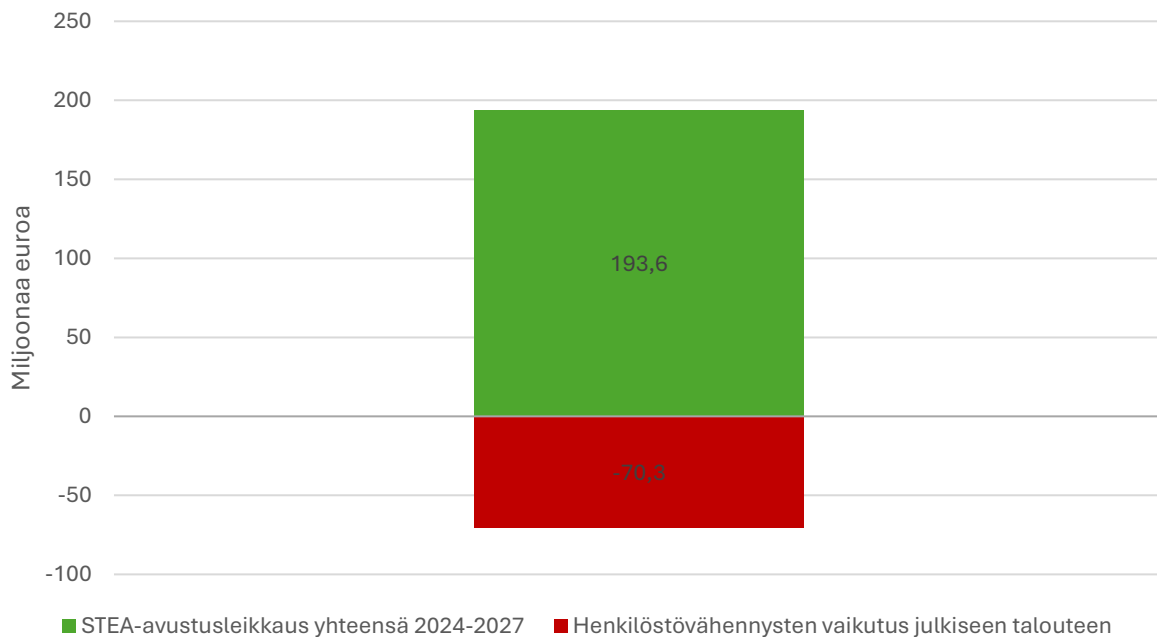
suhteessa rahoituksen muutokseen. Todennäköisesti vuonna 2025 havaittu jousto kuitenkin aliarvioisi myöhempien vuosien vaikutuksia, sillä avustusleikkausten ensimmäisenä vuonna monissa järjestöissä on saatettu pyrkiä sopeuttamaan ensisijaisesti muista menokohteista kuin henkilöstöstä. On uskottavaa, että henkilöstön määrä reagoi avustusleikkauksiin tätä voimakkaammin myöhempinä vuosina.

² Muun muassa Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on käyttänyt omassa arviossaan valtiovarainministeriön käyttämälle arviolle vaihteluväliä 80 prosentin alarajalla ja 110 prosentin ylärajalla arviointiin sisältyvän epävarmuuden huomioimiseksi. Tässä laskelmassa käytän yksinkertaisuuden vuoksi vain yhtä lukua. Yhden lisätyöllisen vaikutuksesta julkiseen talouteen on tehty myös muita arvioita.

menetettävien 2682 henkilötyövuoden julkista taloutta heikentävä vaikutus olisi vuositasolla noin 70 miljoonaa euroa (kuvio 3).

STEA-avustuksia leikataan hallituskauden aikana yhteensä 194 miljoonaa euroa. Leikkausten seurauksena tehtyjen henkilöstövähennysten julkista taloutta heikentävät vaikutukset söisivät siis noin 36 prosenttia – yli kolmanneksen – tavoitelluista säästöistä.

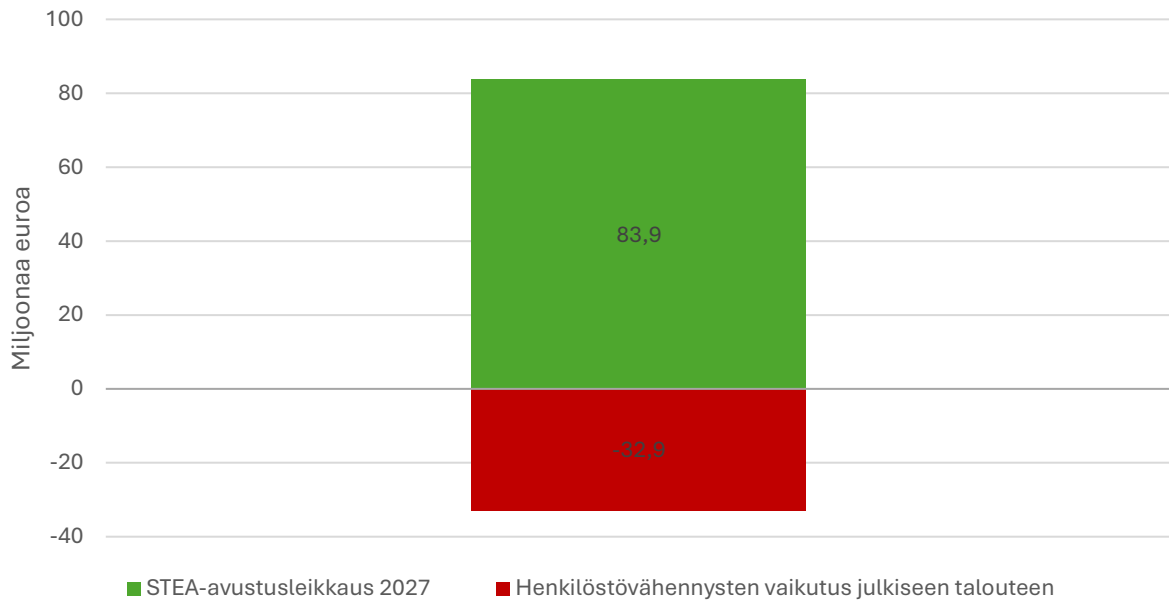
Kuvio 3. STEA-avustusleikkausten ja arvioitujen henkilöstövähennysten vaikutus julkiseen talouteen vuosina 2024–2027 (miljoonaa euroa)

Lähde: [STEA](#), SOSTEn laskelmat. Positiivinen luku kuvaa julkista taloutta vahvistavaa vaikutusta ja negatiivinen luku julkista taloutta heikentävää vaikutusta.

Vuodelle 2027 kaavailtu STEA-avustusleikkaus on 84 miljoonaa euroa. Henkilöstön määrä järjestöissä vähenisi samana vuonna arviolta 1256 henkilötyövuodella, mikä tarkoittaisi noin 32,9 miljoonan euron heikennystä julkiseen talouteen (kuvio 4).

Kuvio 4. STEA-avustusleikkausten ja arvioitujen henkilöstövähennysten vaikutus julkiseen talouteen vuonna 2027 (miljoonaa euroa)

Lähde: [STEA](#), SOSTEn laskelmat. Positiivinen luku kuvaa julkista taloutta vahvistavaa vaikutusta ja negatiivinen luku julkista taloutta heikentävää vaikutusta.

Järjestöjen toiminnan heikkeneminen kuihduttaa säästöjä entisestään

Sote-järjestöleikkausten vaikutukset ulottuvat laajalle ja heikentävät ensi sijassa järjestöiltä apua ja tukea saavien ihmisten asemaa. Myös leikkauksilla tavoitellut säästöt julkiseen talouteen voivat kuitenkin kuihtua ajan myötä erilaisten välillisten vaikutusten kautta.

Tavoiteltujen säästöjen vaikutus julkiseen talouteen voi supistua lyhyellä aikavälillä merkittävästi jo pelkästään järjestöjen palkatun henkilöstön vähentämisestä seuraavien menetettyjen verotulojen ja kasvavien etuusmenojen takia.

Vaikutus voi myös pitkittyä, jos irtisanotut työntekijät eivät nopeasti löydä itselleen sopivaa uutta työtä. Monet sote-järjestöjen työntekijät ovat aiemmin voineet työllistyä kuntiin ja hyvinvointialueille. Nyt tilanne on kuitenkin toinen, sillä erityisesti useat hyvinvointialueet ovat viime aikoina vähentäneet henkilöstöään, mikä rajoittaa järjestötyöntekijöiden uudelleentyöllistymisen mahdollisuuksia.

Lisäksi on huomioitava, että yllä esitetty arvio koskee vain palkatun työvoiman vähenemistä. Sote-järjestöissä toiminta nojaa kuitenkin vahvasti erityisesti vapaaehtoistoimintaan: vuonna 2024 järjestöissä työskenteli 26 vapaaehtoista yhtä palkattua työntekijää kohden. STEA-avustusleikkaukset iskevät siten voimakkaasti myös vapaaehtoistoiminnan määrään ja laajuuteen.

On uskottavaa, että STEA-avustusleikkauksilla tavoitellut säästöt jäävät lopulta toteutumatta kokonaan ja kustannukset voivat jopa kasvaa, kun sote-järjestöiden tuottamat palvelut vähenevät leikkausten seurauksena, ja avun tarve siirtyy hyvinvointialueille tai myöhemmin kalliimpiin palveluihin.